דיא
„נייע יידישע ציטונג"
ערשיינט יעדען
מאָנטאג
אונד דאָננערסטאג.

פרענומעראציאָנס-פרייזע:
גאנציעהריג 7 פל. — קר.
האלביעהריג 3 „ 50 „
פירטעליעהריג 1 „ 75 „

נייע יידישע ציטונג

דיא רעדאקציאָן
אונד אדמיניסטראציאָן
בעפינדעט זיך
Schiffmannsgasse 6, Budapest,
וואָהין אויך דיא פרענומעראציאָנס
געלדער צו זענדען זינד.

אינזעראטע
ווערדען בילליגסט בערעכנעט.

ב"ה בודאפעסט יב חשון — Budapest, Montag 12. November 1883. — שנת תרמ"ד לפ"ק.

אינשטיטום יודאיקום.

זאָ הייסט אויף לאטייניש איין פעריין, דען דער פראָפעססאָר פראַנץ דעליטש אויף דער לייפציגער אוניווערזיטעט געגרינדעט האט. דער גענאננטע פראָפעססאָר איזט דען געשעטצטען לעזערן אונזערעס בלאטטעס אלס איין קעננער דער יידישען וויססענשאַפטען אונד אלס געגנער ראָהלינגס וואָהל בעקאננט. דער פעריין, וועלכען ער בעגרינדעט האט, אונד וועלכער מיט זיינעם פערטייטשטען נאַמען „יידישע לעהראַנשטאַלט" הייסט, זאָלל איינען צווייפאַכען צוועק האבען: ערסטענס וויל ער דיא כריסטליכען שטודענטען אונד מיט איהנען דיא גאנצע וועלט דאריבער בעלעהרען, דאס דיא באָזווילליגען בעשולדיגונגען, וועלכע פאָן שלעכטען אונד אונוויססענדען כריסטען וויא ראָהלינג, געגען דיא יודען ערהאָבען וואָרדען זינד, אונד נאָך אימטער ערהאָבען ווערדען, שוא ושקר זינד. ער וויל איהנען צייגען, דאסס דאס יודענטהום נור עדלעס, זיטטליכעס אונד גוטעס לעהרט, אונד דאס ענדליך דאס כריסטענטהום קיינע אנדערע לעהרע אונד גרונדלאגע האט, וויא דאס יודענטהום, אויס וועלכעם עס בעשטעהט; דאס פערנער דיא יודען דורכאוס ניכט געגען דיא כריסטליכע רעליגיאָן האנדעלן. —

וויר יודען האבען נאָך ניעמאלס געזוכט, אונזערע כריסטליכען דיענסטבאָטען אבצוהאלטען, איהרע רעליגיאָזען פפליכטען צו ערפיללען. ערצעהלט מאן דאָך פאָן דעם געוועזענען לאנדרבב פאָן מעהרען, הגאון ר' מרדכי בנעט זצוק"ל, דאס ער מיט איינעם קושער ניכט פאהרען וואָללטע, דער פאָר איינעם צלם דען הוט ניכט אבנאהם. „איין עהרליכער מענש," זאגטע ער, „מוס אויך רעליגיאָז זיין." ווער זיך ניכט אבזיכטליך זאָ שטעללט, אלס אָב ער פאָן אללעם באָזען איבערצייגט וועריע, וואס מאן דען יודען נאכזאגט, דער ווירד זיך אייליכט בעלעהרען לאססען פאָן דעם גוטען, דאס אים יודענטהומע איזט. אונד זאָ קאנן דער עדלע דעליטש ווירקליך איין גוטעס ווערק טהון, וויא עס איינעם מאננע אנשטעהט, דען וויר צו דען צדיקי אומות העולם רעכנען מיססען.

צווייטענס וויל דעליטש דען יודען צייגען, דאסס דאס כריסטענטהום ניכט זאָ שלעכט איזט, וויא וויר שליעסען קאָננטען, ווענן וויר דאס מיטטעלאלטער דורכגעהען, אונד פינדען, דאס דיא פריעסטער אונד בעקעננער דער זאָגענאננטען „רעליגיאָן דער ליעבע" מעהר בלוט פערגאָססען האבען, מעהר גרויזאמקייטען פעראיבט האבען, אלס דיא ווילדעסטען מענשענפרעססער! עס טוט אונס זעלבסט הייטע נאָך שווער פאללען, אן דיא כריסטליכע נעכסטענליעבע צו גלויבען, ווענן וויר אין רוסלאנד, אונגארן אונד צום טהייל אויך אין דייטשלאנד גייסטליכע וויא שטאָקער דען האס פרעדיגען הערען, אונד אונזערע כריסטליכען מיטבירגער ביא נאכט אָדער זעלבסט אם העללען טאגע דאס געווערבע פאָן רייבערן, דיעבען אונד מאָרדערן אויסאיבען זעהען, אָדער ווענן וויר זעהען, דאס זיא דאס אונגערעכטע גם לי גם לך לא יהי' דענקען, אונד — אָהנע נוצען דאפאָן צו האבען — אונזער מיהזאם ערוואָרבענעס אייגענטהום צערשטאָרען, אונד אונשולדיגע קינדער דעם עלענד פרייזגעבען! — ערסט ווענן זאָלכע ניעדערטרעכטיגע האנדלונגען גאנץ פערשוואונדען זיין ווערדען, ווענן עס קיינע באַרים. פעצעלים אונטער דען ריכטערן, קיינע ראָהלינגס אונד שטאָקערס אונטער דען פראָפעססאָרען אונד גייסטליכען מעהר געבען ווירד, דאנן קאָננען וויר יודען גלויבען, דאס עס נעבען פראנץ דעליטש נאָך זעהר פיעלע כריסטען גיבט, דיא אונזערע האָכאכטונג פערדיענען, אונד דאסס דאס ואהבת לרעך כמוך — וועלכעס צוערסט איין יידישער אויסשפרוך וואר — אויך ביא יענען צו פינדען איזט, דיא דיא נעכסטענליעבע געפאכטעט האבען!

דיא ניולאשער (נאָיסער) יודענקראַוואַללע.

— שלוספערהאנדלונג פאָר דעם ראאבער געריכטסהאָפע. —

ראאב, 9. נאָוועמבער.

אונטער דעם פאָרזיטץ דעם פרעזידענטען קאָלאָמאן פאָזמאנדי וואורדע אם 6. ד. פאָר דעם ראאבער קאָניגל. געריכטסהאָפע דיא שלוספערהאנדלונג געגען דיא אן דען ניולאשער יודענקראַוואַללען בעטהייליגטען דורכגעפיהרט. דרייצעהן פערזאָנען וואַרען אלס אנגעקלאגטע פאָרגעלאדען. דיא געזאמטצאהל דער פאָרגעלאדענען בעטרוג פינפאונדצוואנציג. אבער דער אָפפענטליכע אנקלעגער, קאָנג' וויצע-שטאאטסאנוואלט יאָזעף הלאוואטהי, האט אין זיינעם אנקלאגע-אנטראגע געגען 11 אינדיווידוען דיא אנקלאגע פאללען געלאססען. דער אָפפענטליכע אנקלעגער ערהאָב דיא אנקלאגע אויף רויב, מאָרד, ערפרעססונג אונד געוואלטטהעטיגקייט.

דער טהאטבעשטאנד איזט פאָלגענדער:

מיטטע אָקטאָבער דעם יאהרעס 1882, אונמיטטעלבאר נאָך דען פרעסבורגער קראַוואַללען, קאמען אין דער געמיינדע ניולאש בלוטיגע אנטיסעמיטישע קראַוואַללע אונד פלינדערונגען צום אויסברוכע. אין דער צווייטען העלפטע דעם אָקטאָבערס ערשיען אים געוואָלבע דעם אלבערט דייטש איין געוויססער יאָהאנן טרייבער, בעשימפפטע דען געשעפטס-איינענטהימער, צערטרימערטע איינצעלנע איינריכטונגס-געגענשטענדע אונד שטעקטע אין געגענוואַרט דייטשס פערשיעדענע פערקייפס-ארטיקעל צו זיך. דייטש וואר גאנץ איינגעשיכטערט אונד זאנדטע אום דען ריכטער, דער דען ערפרעססער ענטפערנען ליעס.

אם 26. אָקטאָבער ערשיען אים געשעפטע דער פרויא מאַריטץ שטיינער'ס איין געוויססער מיכאעל טשידא אונד פאָדערטע אונענטגעלטליך ציגארען, אינדעם ער דיא פרויא מיט איינעם רעוואָלווער בעדראָהטע. אם 28. אָקטאָבער וואורדען דיא פענסטער שטיינער'ס איינגעשלאגען אונד דורך דיעזעלבען איינע מיט ברעננענדער לונטע פערזעהענע פולווערפעטארדע אין דיא וואָהנונג געוואָרפען. דאס פענסטער-איינשלאגען געשאה אונטער מיטווירקונג מעהרערער פערזאָנען. אם 30. אָקטאָבער וואורדע פרויא קאראָלינע לאָווענשטיין דורך מארטין שובערט מיט איינעם בלאנקען מעססער פערפאָלגט ביז אין איהרע קיכע, וועלכע זיא הינטער זיך אבשלאָס, וועהרענד שובערט דאס מעססער אָפטער אין דיא טהירע שטיעס. אם 31. אָקטאָבער וואר יאָזעף וועבער יונ' מיט יאָהאנן האנטל אין נייזידל, אום אנגעבליך וועגען פערמאָגענס-פערקירצונג געגען מאַריין שטיינער ביים אדוואָקאטען סוליק בעשווערדע צו פיהרען. געגען אבענד היימגעקעהרט, בעגאבען זיא זיך אין דען קעללער דעם יאָזעף וועבער, וואָ אויך פיל קאָנינטמאיער יונ', מאטהיאס וועבער, לאָרענץ ווינטער אונד יאָזעף האלצשוסטער צוזאממענקאמען. היער וואורדע איבער פעראנלאססונג יאָזעף אונד מאטהיאס וועבער'ס געגען מאַריין שטיינער איין גראָססערעס אטטענטאט געפלאנט אונד פאָן היער אויס שיענען דיא פאָלגענדען פלינדערונגען אונד קראַוואַללע איהרען אויסגאנג ערהאלטען צו האבען.

אין שפעטער נאכמיטטאגסשטונדע דעסזעלבען טאגעס ערשיען דער שטוהלריכטער-אדיונקט מיט פאנדורען אין דער געמיינדע ניולאש אונד פערהאפטעטע מיכאעל טשידא אונד מארטין שובערט. דיא איינגעהעטצטע מעננע גאב איהרער מיסביליגונג לויטען אויסדרוק. מאטהיאס קלויז וואָללטע זאָגאר איינען דער פערהאפטעטען געוואלטזאם בעפרייען, וואורדע אבער דורך דיא פאנדורען היעראן פערהינדערט. אינצווישען לוד יאָזעף וועבער זיין געוועהר מיט קוגעלן אונד פאָרדערטע אין געמיינשאפט מיט מאטהיאס וועבער דיא יינגערען לייטע אויף, דורך דאס פענסטער מאַריטץ שטיינערס היניינצופייערן. יאָזעף האלצשוסטער בעגאב זיך היערויף מיט איינעם געוועהרע צור וואָהנונג שטיינערס, שאָס צווייטמאל דורך דיא פענסטערלעדען היניין אונד קעהרטע וויעדער אין וועבערס קעללער צוריק. יאָזעף וועבער, מיט איינער האקע בעוואפפנעט, גינג זאָדאנן אין געזעללשאפט דעם לאָרענץ ווינטער אונד האָלצשוסטער פאָר דאס שטיינערישע הויז, וואָ בערייטס איינע גראָססע מעננע פערזאממעלט וואר. יאָזעף עדער, מאטהיאס קלויז אונד יאָזעף האָלצשוסטער ערבראכען דיא געוואָלבטהירען אונד דיא פענסטערלעדען, וואַרפען אין דיא האנגשטובע, וואָ דיא פאמיליע ביזאממען וואר, איינע ברעננענדע פעטארדע אונד פלינדערטען זאָדאנן דאס לאָקאל. אלס צוויא פאנדורען אנלאנגטען, ערגריפפען זיא אללע דיא פלוכט. אום אבער אונטערוועגס אויך דאס דייטש'שע געשעפט צו ערברעכען אונד אויסצורויבען, יאָזעף וועבער אונד יאָזעף האלצשוסטער קעהרטען וויעדער אין דען קעללער צוריק, וואָ וועבער דאס געלאדענע געוועהר מיט דער ווייזונג האלצשוסטער איבערגאב, ער מאָגע איינען יודען ניעדערשיעסען. אינצווישען וואָללטע זיך פרויא שטיינער צו איהרען פערוואנדטען פליכטען אונד גינג, אויף דען ארם דעם יאקאָב אנקערל געשטיטצט, געראדע דורך איין קליינעס געסכען, אלס פלאָטצליך, נאָך אויסזאגע אנקערלס' יאָזעף האלצשוסטער מיט נאָך צוויא איהם אונבעקאננטען אינדיווידוען ענטגעגענקאָמענד, איהנען „האלט" צוריעף אונד דאס געוועהר אויף פרויא שטיינער אבפייערטע. דיא פרויא שטארב זאָפאָרט אין פאָלגע דער שוסוואונדע; האָלצשוסטער בעגאב זיך אבער אין דען קעללער צוריק אונד זאגטע זיינען גענאָססען, זיא מאָגען זיך פליכטען, דא ער דיא שטיינער ערשאָססען האבע. באלד דאראויף לאנגטע מיליטער אן אונד דער טומולט ערררייכטע זיין ענדע.

דאס בעווייזפערפאהרען וועהרטע פאָלל 3 טאגע אונד וואורדע דורך דאסזעלבע דער טהאטבעשטאנד דעם רויבעס, דער ערפרעססונג אונד דער געוואלטטהעטיגקייט הערגעשטעללט; דער טהאטבעשטאנד דעם מאָרדעס וואר ניכט גאנץ הערשטעללבאר, דא דאס געוועהר זעלבסט פאָן אלטער איינריכטונג וואר אונד האָלצשוסטער טרונקענהייט אונד דאס צופעלליגע לאָזגעהען דעם געוועהרעס פאָרשיטצטע.

דיא היערויף פאָלגענדע ערשיטטערנדע, אנדערטהאלב שטונדען דויערנדע אנקלאגעריעדע דעם אָפפענטליכען אנקלעגערס קלאגטע דיא אויפרייצער אן, דיא זיך פאָר דער שטראפע געפליכטעט האבען, גייסעלטע דיא אונטהעטיגקייט דער געמיינדע-פאָרשטעהונג אונד דען שנעקענגאנג דעם בע-

דאַנן ווערדעט איהר שאָן וויססען, וויא עס איינעם צו מוטה איזט, ווענן מאַן אנשטאַטט איינער נדבה דברים רעים בעקאָממט." דעם עושר שיען דער וויטץ גוט געפאַללען צו האַבען, דענן ער גאַב דעם אורח, פיעללייכט צום ערסטען מאַלע אים לעבען, איינען דאָללאַר. — אויף איינען זאָלכען עושר זאַגט דער מדרש אין בהר לד' זעהר שאָן, וואס וויר היער פערטייטשען. דען רייכען שפּראַך איין אַרמער מאַנן — אום איינע מילדע גאַבע אַן. — „וואַרום געהסט דוא צור אַרבייט ניכט? — איך זעהע, דוא ביזט איין פילער וויכט. — דיין פוס, דיין אַרם זינד פאָלל קראַפט — דיין לייב געגעהרט אונד פאָלל זאַפט. — צור אַרבייט געה, דאַנן האַסט דוא בראָט — אַלס פילער ליידעסט דוא נור נאָטה!" — דער אַרמע גינג, דאַס הערץ בעשווערט. — דער רייכע איינע ששמעה האָרט — דיא איהם פאָן גאָטט צו קאָממען שיען. — „וועה דיר דען רייכטהום האַט פערליהן — האַט יענען מאַנן דאַרט אַרם געמאַכט — אונד דוא האַסט איהן געקרענקט, פערלאַכט. — האַסט דוא ניכט הילפע פיר זיין לייד — וואַרום פערפאָלגט איהן נאָך דיין נייד? געזונדהייט איזט דיא איינע גאַבע, — מיט דער איך איהן בעטהיילעט האַבע!"

נייעסטעס.

דער לאַנדטאַג ווירד זיבער אַם 17-טען די מ' וויעדער צוזאַממענגעטרעטען, אונד אַם 19 טען דיא פערהאַנדלונגען אַנפאַנגען. פיר ערסטע ווירד איבער דען שטייער-צושלאַג (זאָללטע וואָהל „שלאַג-צו" הייסען) פערהאַנדעלט ווערדען, דאַנן זאָלל דעננאָך דאַס ליידיגע צווילעהע-געזעטץ דאַראַנקאָממען. וועלכעס דיא רעגיערונג דורכאוים ניכט פאַללען לאַססען וויללל.

געשעפטסבעריכט.

פּעסטער פּרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאָן ווייצען וואורדען צירקאַ 20000 מטרצטר' צו נאַכפאָלגענדען פּרייזען פערקויפט:

ווייצען, טהייס (נייא) 100 מטרצטר' 79·0 קילאָ 10.15 גולד. 400 מטצטר' 78·3 קילאָ 10,22 גול. 200 מטרצ' 78·0 קילאָ 10,22 גולד — 300 מטצ' 77.8 קילאָ 10.12 גולד. — 300 מטרצטר' 77·5 קילאָ 10.70 גולד. 100 מטרצטר' 78.0 ק' 10.35 גול. 300 מטצר' 78.2 ק' 10.45 גול. 100 מט' 78.5 10.14 גול. 100 מטצטר' 78.3 קילאָ 10,12 גול.

פּעסטער באָדען (נייא) 200 מצר' 80,0 ק' 10.45 פל (אלט) 100 מטרצ' 80 קילאָ 11.25 גילדען. 100 מטצטר, 70,0 קילאָ 10.65 גולד.

נאָרד-אונגאַרישע 100 מעטערצטר' 79.8 קילאָ 10.15 גולדען, 000 מטרצ' 79.0 ק' 10.15 ג. 000 מטצ' 79.0 קיל, 10.25 גולד.

גערסטע פּוטטערוואַרע 7.10—7.50 גול. מאַלצוואַרע 8.75—10,50 גול.

האַפער 6'75—6.78 גול.

קוקורוץ 6.80—6.95 גולד.

מעהל-פּרייזע פּער באַללען צו 100 קילאָגראַמם אַב בודאַפּעסט, נומ':

0	1	2	3	4	5	6	7	8	8½
19 30	18.80	18.30	17,60	16.50	15.50	14.50	13.60	12 80	11,30

גילדען.

קלייע פיינע 4,30 גול. גראָבע 4.60 גול.

שפּיריטוס. ראָהוואַרע אַן ראַפּינעריע 32—32½ קר, ען גראָס 32½ קר, אין קאָנטום 33—33¼ קר. פּרעס-העפען-שפּיריטוס 35—35¼ קר, ראַפּינאַרדע 35—35¼ קר פּער 100 ליטער-פּראָצענט, אָהנע פאַס, ערסטע קאָסטען.

פּעטראָלעאום אַמעריקאַנישעס אויסשצאָללט 26,25 גול. פּער 100 קילאָ.

ראָטטאָ-ציעהונג פאָם 7 נאָוועמבער.
ברינן 28 4 44 52 47

פעראַנטוואָרטליכער רעדאַקטער:
יקותיאל הלוי לעדערער.

אינזעראַטע.

אעסטהעריישע אַלע,
עססענצען, אעסטהערס אונד קאָלערס
צור ערצייגונג
פאָן אַללען גייסטיגען געטרענקען,
וויא:
ליגערע, רום, שליוואָוויץ, טרעבער
איך קאַלטעם וועגע אָהנע אַפּפּאַראַטע,
עמפּפיעהלט דיא פאַבריק דעס
אַרנאָלד וואַטטעריך
בודאַפּעסט.
טאַבאַקגאַססע, וויס-א-וויס דעם איזר' טעמפּעל
פערנער וויננעססט, קאָרקע אונד אַללע צור וויינפערבעססערונג נאָטהיגען אַרטיקעל, ראָטהע וויינפאַרבע, שללעריפאַרבע, וויינבוקעט, הויזענבלאַזע, גליצערין, וויינשפּריטצע, קלערונגספּולווער, עטצ. צור וויינמאַניפּולאַציאָן.
נייא! וויינפערמעהרונגסקאָמפּאָזיציאָן
מאַניפּולאַציאָנסבוך אונד פּרייזקוראַנטע גראַטיס.

דער העלד פאָן סעפור

דיעזער, אין אונזערעם בלאַטטע אים אַבגעלויפענען יאַהרע אַלס פעללעטאָן ערשיענענע היסטאָרישע ראָמאַן ווירד דורך דיא אַדמיניסטראַציאָן דיעזעס בלאַטטעס געגען איינזענדונג פאָן נור

40 קרייצער

פּאָרטאָפרייא איבעראַלל הין צוגעזענדעט. — דיעזער ראָמאַן איזט זעהר אינטערעססאַנט, 120 צייטונגספּייטען שטאַרק אונד אין איינעם נעטטען פּאַפּיער-אומשלאַג געבונדען צו בעציעהען נור דורך:

דיא אַדמיניסטראַציאָן
דער
„נייען יידישען צייטונג"
בודאַפּעסט, ששטמאַנס-גאַססע 6.

דער העלד פאָן סעפור!

דיא נייעסטע ערפינדונג

איזט דאַס נאָך פּראָפעסאָר באָנאַנד אויס אַמעריקאַ נייפערבעססערטע **עלאַסטישע ברוכבאַנד** פאָן פאַללזיצער, זאָוואָהל פיר העררען אַלס אויך פיר דאַמען אונד קינדער; וועלכעס איזט אָהנע פעדערן אויס ריינעם גוממי קונסטליך קאָנסטרוירט אונד דאַס דען צוועק, דאַס עס וועלכעס דיא פּראָלאַפּסטען בריכע אין קירצעסטער צייט אין דיא גלייכע לאַגע בריננגט.

פּרייזע: איינפאַכע פאָן 6—7 גולדען, דאָפּפּעלטע פאָן 10—15 גולדען. פיר קינדער אום דיא האַלפטע בילליגער.

גראָסעס לאַגער אין מוטטער-שפּריטצען, לופט-פּאָלסטערן, בעטט-איינלאַגען, גוממי-שטרימפּפען אונד אַללער גוממיוואַארען-אַרטיקעל. — ביי ברוכבענדערן בישטע אַנצוגעבען אָב רעכטס, לינקס אָדער דאָפּפּעלט, זאָ אויך דיא לייבוייטע.

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist,
Budapest, Franz-Deákgasse.

פּראָדוקטפּרייזע דער קאָרנהאַללע פאָם 7 נאָוועמב.

פּראָדוקט	פּער קילאָ	פּער 100 קילאָגראַמם
קאָרן	70	7.95— 7.60
גערסטע מאַלץ	62	10.30— 9.00
גערסטע פוטטער	62	7.50 —7.25
האַפער	40	6.95—6 60
קוקורוץ באַנאַטער	75	6.30—6,25
אַנדערער	78	6.20—6,15
הירזע ראָהער	—	7,10 6.80

פּראָדוקט	טערמין	פּער 100 קילאָ
ווייצען	פּער פריהיאָהר	10 66
„	„	9,92
„	„	—.—
קוקורוץ	„ יוני 1884	6,80
גערסטע	„ פריהיאָהר	7.15
האַפער	„	6.65
„	„	—.—
רעפס	„	—.—

הילזענפריכטע	פאָן	ביז
פיזאָלען	10.00	10.60
צווערגבאָהנען	11 00	11.50
לינזען	16.00	20.—
ערבזען	09 50	11.00
הירזעברייז זאַמטט זאַק	12.00	11.50
מאַהן, גרויער 27 פל., בלויער	29.—	31.—
האַנפזאַמען	10.50	11 00

ראָה-שפּיריטוס 34,70 גול.
שפּיריטוס, פּרעסהעפען 35,75 גול.

ווייצען	קילאָ	פּער 100 קילאָגראַמם
[illegible]	75	—.—.—
	76	9.45— 9.40
	77	9 50 — 9.45
	78	9.60— 9.55
	79	9.70— 9.65
	80	9.80 — 9.75
	81	—.—.—
[illegible]	75	—.—.—
	76	9.65— 9.70
	77	9.75 — 9 80
	78	9.8 — 9.90
	79	10.00—10.05
	80	10.10—10.15
	81	—.—.—
[illegible]	75	—.—.—
	76	—.—
	77	10.95 — 9.90
	78	10.05 —10.00
	79	10.20 —10 15
	80	10.30—10 25
	81	10.40 —10.35
[illegible]	76	—.—.—
	77	9 80 —09.85
	78	09.90—09.95
	79	10.05 —10.10
	80	10.15—10.20
	81	10.25—10.30

בודאַפּעסטער באָרזענקורזע פאָם 7 נאָוועמב.

לאָזע.	קר	פל
1854ער 4 פּראָצענטיגע שטאַאַטסלאָזע	120	00
1860ער „ גאַנצע לאָזע	132	25
1860ער „ האַלבע	138	50
1864ער שטאַאַטסלאָזע צו 100 גולדען	169	50
1864ער „ צו 50 „	168	50
קרעדיטלאָזע	169	25
דאָנוי-דאַמפּפשיפפאַהרטס-לאָזע	110	—
אונגאַר. פּרעמיען-לאָזע צו 100 גולדען	113	40
„ האַלבע צו 50 גולדען	111	75
טהייסטאַל-לאָזע	110	25
וויענער קאָממונאַללאָזע	124	25
טריעסטער לאָזע צו 100 גולדען	127	50
קאָמאַ רענטענשיינע	39	—
שיקענלאָזע	24	00
אינסברוקער לאָזע	21	25
סלארי לאָזע צו 40 גולדען	37	25
קעגלעוויטש לאָזע „ 10 „	18	50
קראַקויער לאָזע „ 20 „	19	25
אָפנער לאָזע „ 40 „	40	—
פּאַלפי לאָזע „ 40 „	35	75
רודאָלפסלאָזע „ 10 „	20	00
סאַלם לאָזע „ 40 „	52	00
זאַלצבורגער לאָזע „ 20 „	23	20
סט. גענאָיס לאָזע „ 40 „	48	00
סטאַניסלויער לאָזע „ 20 „	24	00
וואַלדשטיין לאָזע „ 20 „	27	25
וינדישגרעטץ „ 20 „	40	00
לאַיבאַכער לאָזע „ 20 „	23	75

ווערטה-פּאַפּיערע.	קר	פל
אונגאַרישע גאָלדרענטע 6%	119	90
אונגאַרישע פּאַפּיער-רענטע	85	55
אונגאַרישע גרונדענטלאַסטונגען	101	00
טעמעשוואַר-באַנאַטער	100	00
זיעבענבירגישע	99	25
גאַליצישע	100	—
בוקאָווינער	99	25
אונגאַרישעס אייזענבאַהן-אַנלעהען	139	25
וויינצעהענט-אַבלאָזונגס-אָבליגאַציאָנען	97	75
פּפאַנדבריעפע דער אונגאַרישען באָדענקרעדיט-אַנשטאַלט צו 5½ פּראָצענט	102	20
דעטטאָ דער אונג. היפּאָטה.-באַנק צו 5½%	101	00
דעטטאָ אַללגעמ. באָדענקרעדיט צו 5½%	98	50
דעטטאָ צו 5 פּראָצענט	101	00
דער אונגאַריש-גאַליצישען	94	20
דער נאָרדאָסטבאַהן	91	10
אָסטערייכישע קרעדיט-אַקציען	279	20
אונגאַרישע קרעדיט-אַקציען	278	50
סערבישע 3% אַנלעהען	32	75
געלד-קורזע.		
זילבער-אַגיאָ	100	—
דוקאַטען	5	73
אָסטערייכיש-אונגאַרישעס 8-גולדען-גאָלד-שטיק (20 פראַנקס)	9	57
נאַפּאָלעאָנדאָר	9	50
דייטשע רייכסבאַנקנאָטען	59	05
20-מאַרק-שטיק	11	81
רוסישע פּאַפּיער-רובעל	1	17

Herausgeber und verantwortl. Redacteur: Carl Lederer

Druck von Markus Neuer Budapest, Franz-Josefs-Platz 5.

(בוכדרוקער) אונד פראָפעססאָר יאָוואַן דיאַיאַ; ער זאָלל דער אנשטיפטער דער גאנצען אונרוהע זיין. אין דער לעטצטען נאכט זאָללען סערבישע שטודענטען אוים אונגארן איבער דיא דאָנויא געשיפפט זיין, אונד אין דאס אינגערע סערביענס געגאנגען זיין. — מיניסטערפרעזידענט טיסא האט אללע אונגארישען מיניסטער אונד אן שטעללע דעם קראַנקען לאנדעס-פערטהיידיגונגס-מיניסטערס גראַפען ראַראי דען שטאאטס-סעקרעטער באראָן פעיערוואַרי נאך וויען בערופען. צור שטונדע בעפינדען זיך שאָן זעממטליכע אונגארישע מיניסטער אין וויען אונד הערדען איינעם געמיינזאמען מיניסטעראטהע אנוואָהנען, אין וועלכעם דיא רעוואָלוציאָן אין סערביען צור בעשפרעכונג געלאנגט. מאן שפריכט דאַפאָן, דאס אים פאללע איינער אויסברייטונג דער עמפאָרונג אין סערביען דיא געמיינזאמע רעגיערונג דער אָסטערייכיש-אונגארישען מאָנארכיע צו גונסטען דעם קאָניגס מילאן איין בעוואפפנעטעס איינשרייטען פלאנט. צום גליק פיר אונס אונד סערביען קאמען אוים בעלגראד בערוהיגענדע מיטטהיילונגען. וויא פערלויטעט, זאלל דער הויפטשטאָס געגען דיא אויפשטענדישען אם 9. ד׳ אויסגעפיהרט וואָרדען זיין. אויסער דעם בעלגראדער רעבעללישען הויפטקאָמיטע ווארדען אויך דיא פרעזידענטען דער אונטערקאָמיטעס אין דער פראָווינץ פערהאַפטעט. פאַפע דיורייץ אוים אוזיטשא איזט פערשוואונדען. עס ווירד פערזיכערט, דער אויפשטאנד זייא ניעדערגעוואָרפען. דער קאָניג בעשטעטיגטע דיא נאכריכט דען אָפפיציערען געגענאיבער. איין מיסלונגענער אנגריפף דער רעבעללען אויף זאיטשאר וועלכער פאָן דער ארטיללעריע בלוטיג אבגעוויעזען ווארדע, זאלל ענטשיידענד געווירקט האבען. גענעראל ניקאָליטש, דעססען הויפטקוארטיער ביזהער אָסטליך פאָן פאראטשין געוועזען, האט אם 9. ד׳ דען פאָרמארש געגען זאיטשאר אונד קניאזעוואץ אנגרשטאנדסלאָז פאָרטגעזעטצט. מאן פערמוטהעט, דאס דער פיהרער פאזיטש, דעססען פערהאפטונג אנגעאָרדנעט וואר, נאך אונגארן ענטפלאָהען איזט. זיין ברודער אין זאיטשאר ווארדע פערהאפטעט. דיא אם 7. פערהאפטעטען מיטגליעדער דעס בעלגראדער הויפטקאָמיטעס ווארדען נאך זאיטשאר טראנספאָרטירט אונד ווערדען אללע פאָר דאס שטאנדגעריכט געשטעללט. — דיא אונטער אנפיהרונג דידיטשיס געגען זאיטשאר געפלאָהענע אבטהיילונג ווארדע אומצינגעלט; דידיטש באט אום גנאדע, דער טרופפען-קאָממאנדאנט פערלאנגטע דיא איבערגאבע אויף גנאדע אונד אונגנאדע, דיא אלסדאנן ערפאָלגטע. דער רעדאקטער דער ריסטיטשישען ציטונג ווארדע אויסגעוויעזען אוים סערביען. דער קאָניג בעריעף ריסטיטש, ר׳ מילאָיקאָוויטש אונד א׳ וואסיליעוויטש אונד טרוג איהנען מיט אללער שטרענגע איין לאָיאלעס אונד קאָררעקטעס פערהאלטען אויף. ריסטיטש באט דען קאָניג, ניכט אן זיינער טרייע אונד ערגעבענהייט צו צווייפעלן. אוים ווידדין ווירד טעלעגראפירט, דאס זאהלרייכע סערבישע רעבעללען נאך בולגאריען פליכטען. דיא בולגארישע רעגיערונג אָרדנעטע דיא ענטוואפפנונג אונד דיא איבערוואכונג דערזעלבען אן. דיא מיליטערישע וואכע אן דער בולגארישען גרענצע ווארדע פערשטערקט. אונטער דען פליכטלינגען בעפינדעט זיך דער שעף דער רעבעללען אין זאיטשאר, לאזארעוויטש.

* (פערטרויענס-קונדגעבונג פיר דען אבגעאָרדנעטען אָטוואָש.) דיא וועהלער דער אונאבהענגיגקייטס-פארטייא אין נאדי-קאראָש טראטען אם 4. ד׳ אויף איינלאדונג דעס וויצע-פרעזידענטען יוליוס סענטפעטערי צו איינער פערזאממלונג צוזאממען, אין וועלכער דער פרעזידענט ערעאָפפנעטע, דאס איזט זאממער דעם לויפענדען יאהרעס געגען קארל אָטוואָש דען אבגעאָרדנעטען דעם נאדי-קאראָשער וואהלבעצירקעס, אין פאָלגע זיינער, אין דער בעקאנטען טיסא-עסלארער אנגעלעגענהייט ערפיללטען אדוואָקאטענפפליכט איינע וועהלער איין מיסטרויענסוואָטום פאָרשלוגען. ווארויף מאן אבער ניכט איינוויללינגטע; — אבער נאכדעם דיעזעס אויך אין דען ציטונגען בעשפראָכען ווארדע, זאָ איזט עס נאָטהיג, דאס דיא פארטייא אין דיעזער פראגע זיך אייסערע. היערויף ערקלערטע דיא גענעראלפערזאממלונג איינשטיממיג אונד פייערליכסט, וואס זיא אויך איינם פראָטאָקאָלל אויפגענאָממען ליעס, דאס דיא אלס אדוואָקאט, אלזאָ אין פריוואטער איינענשאפט, ערפיללטע טהעטיגקייט דעם אבגעאָרדנעטען מיט דעם פאָליטישען פערבאנדע, דאס איהן אן זיינע וועהלער קניפפט, ניכטס געמיין האבע. וויא אויך, דאס דיא פערזאממלונג זיך ניכט פיר בערעכטיגט האלטע, זיין פאָרגעהען צו בעאורטהיילען. היענגעגען קעננט דיא פארטייא-קאָנפערענץ קארל אָטוואָש אלס אונערשיטטערליכען פאָרקעמפפער דער פאָליטישען פרינציפיען דער אונאבהענגיגקייטס-פארטייא, אונד נאכדעם זיא פאָן דער פארטייא טרייע, דער געוויססענהאפטיגקייט אונד דען גראָססען פעהיגקייטען דעסזעלבען איבערצייגט איזט, זאָ ביטטעט זיא איהן, איהרער אונפערענדערטען האָכשעטצונג אונד אויפריכטיגען פערעהרונג פערזיכערט, אין איהרעם קרייזע צו ערשיינען. דאס קאָנפערענץ-פראָטאָקאָלל ווארדע דעם אבגעאָרדנעטען אָטוואָש איבערזאנדט.

* (פראָצעס וועהראָוואַי.) פאָר 3 יאהרען וואר היער אין בודאפעסט איין ארגער קראוואלל פאָר דעם אדעליגען קאסינאָ, וואָביא וועהראָוואַי אויך איינע גראָסע ראָללע שפיעלטע. דאמאלס מוסטע מיליטער איינשרייטען, אונד דיעזעס פאָן דען וואפפען געברויך מאכען. איין יידישער שטודענט, דער גאנץ אונשולדיג אין דאס געדרענגע הינייגגעראטהען וואר, איזט דאמאלס ערשאָססען וואָרדען. ער זאָללטע אדוואָקאט ווערדען, אונד היעס שוואַרץ. זיינע ארמע, אלטע מוטטער האט מיט איהם איהרע גאנצע שטיטצע פערלאָרען, וועסהאלב איין רעדאקטער פאָם לאנדע 250 פל׳ פיר זיא געזאממעלט אונד אן דען „פיגגעטלענשעג״ איינגעשיקט האטטע. דיעזעס געלד איזט אבער אויך דען וועג דער טשאנגאָגעלדער געגאנגען. יעטצט האט דער רעדאקטער דיא אנצייגע ערשטאטטעט. זאָ איזט ווידער איין דעפראַדאַציאָנספאלל מעהר צו אונטערזוכען. — דיא שטאאטס-אנוואלטשאפט ווירד דיא אונטערזוכונג ניכט נור געגען דען איינגעצאָגענען ברודער וועהראָוואַי, זאָנדערן אויך געגען אנדערע אויסדעהנען. — דא אבער צו בעפירכטען איזט, דאס דיעזע אנדערען הירבנעהען קאָננטען זאָ ווערדען זיא פאָליצייליך איבערוואכט; דענן ווער דיא זופפע איינגעבראָקט האט, זאָלל זיא אויך אויסלאָפפען!

* (ארלבערגער באהן.) דיא 2 אָסטערייכישען לענדער טיראָל אונד פאָראלבערג זינד דורך איינען 10,000 פוס האָהען בערג, דען ארלבערג פאָן איינאנדער געשיעדען. איבער דיעזען בערג געהט איינע פאָהרשטראססע, דיא שאָן אים יאהרע 1309 אנגעפאנגען, 1787 ווייטער געבויט אונד 1806 פערטיג ווארדע. דער בערג איזט נון דורכגראבען וואָרדען, 750 מעטער טיעף אונטען געהט איין טונעל, דער 10,250 מעטער לאנג איזט, דורך וועלכען איינע איזענבאהן געהען ווירד. אם 20. ד׳ מ׳ ווירד דיעזע אונטעראירדישע איזענבאהנשטרעקע עראָפפנעט ווערדען.

זיך איינע צייטלאנג אים עלענד אומהער, ביז ער ביא איינעם פערוואנדטען איינע קערגליכע צופלוכט פאנד, דיא איהן אום זאָ ביטטערער זיינע עהעמאליגע האָהע עמפפינדען ליעס. זיין נאמע טראט ניכט וויעדער אוים דער דונקעלהייט הערפאָר, דיא אויך דיא צייט אונד דען אָרט זיינעס טאָדעס אומגיעבט.

לייכט וואר עס דעם פירסטען, זיך וועגען דער יודען צו ענטשליעסען. דאס פערבאננונגס-דעקרעט וואר נאך ניכט פעראָפפענטליכט, אונד קאָננטע שנעלל פערניכטעט ווערדען. דער פירסט האטטע איינע לעהרע מעהר בעקאָמען, דאס מאן זאָוואָהל ביבעין, אלס מענשען ניכט אונבעדינגט טרויען דירפע. דיא יודענגעהעססיגע שריפט פערלאָר זיך וויעדער אין דען שטויב דער ביבליאָטהעק — אבער איהרע צושטענדע צו פערבעססערן, האטטע ער דעננאָך צו טיעף פאָראורטהייל צוריקבעהאלטען. זיא לעבטען אונטער זיינער העררשאפט — וויא אונטער דען רעגיערונגען דער פריהערען פירסטען, זאָ גוט אָדער זאָ שלעכט זיא לעבען קאָננטען.

אנדערס וואר עס מיט דעם פראָצעס דעם רבי. אויך היער בעוועהרטע עס זיך, דאס ווער איינמאל צום ורעקציינ איינער נאָסען, אללגעמיינען אונד איבלען אנגעלעגענהייט געמאכט וואָרדען, אויך ווען יענע בעווייזענט וואָרען, שלעכט הינקאָממט, אונד צולעטצט דען דרוק אונד דיא ביירע אלליין דאפאָן טרעגט.

דיא אנקלאגע דעם רבי וואר איינמאל ביים געריכטסהאָפע אבהענגיג געמאכט אונד איין אורטהייל, דאס אויף לעבענסלענגליכער האפט לויטעטע, געפעללט וואָרדען. קאָננטע מאן דעם פירסטען פאָן דער אונשולד דעם רבי דעננאָך ניכט איבערצייגען, אָדער שייטע ער דען אָפפענטליכען שקאנדאל, ער קאססירטע דאס אורטהייל ניכט, אונד דיא בעמיהונגען דעם געזאנדטען קאָננטען נור איינע נאכמאליגע אויפנאהמע דעם פראָצעססעס ערלאנגען. דיא צווייטע אינשטאנץ ליעס דיא צוריקנאהמע דער דענונציאציאָן פאָן זייטען טענדלס ניכט געלטען, דא דיא דענונציאציאָן דעם פליכטיג געוואָרדענען דין פאָללגילטיג בלייבע, פעללטע אבער, דא דער בעווייז ניכט פאָללשטענדיג זייא, דאס מילדערנדע אורטהייל דער עווינען פערבאננונג דעם רבי אוים דעם לאנדע אונד איינער געלדשטראפע פאָן 10,000 רייכסטהאלערן.

אלס מאן דען פירסטען אום גנאדע אנגינג, אנטוואָרטעטע ער ביטטער: דער יודע האט דאך קיין פאטערלאנד, אלזאָ זייא עס דעם רבי גלייכגילטיג, וואָהין ער זיינען שטאב זעטצע, אונד דיא שטראפגעלדער ווירדען דיא יודען לייכט פיר איהר בעצאהלען קאָננען. צו לעטצטערעם שיטטעלטען דיא געמיינדעפאָרשטעהער פרייליך דאס הויפט. אין דער פריידע, פאָן דעם גראָססען שלאגע, דער זיא אללע בעדראָהטע, בעפרייט צו זיין, היעלטען זיא דאס אונגליק, דען רבי צו פערליערען, פיר גערינג, יא, זיא וואָרען פאסט וויללענס, דאס גאנצע אונהייל דיעזעם דעננאָך צוצושרייבען. דיא מאַשען, אום דאס שטראפגעלד צו בעצאהלען, וואָרען פערשלאָססען. קוים אבער האָרטע ריבקה דאפאָן, אלס זיא דיעזע פערלעגענהייט איהרעם פאטער מיטטהיילטע, דער זאָפאָרט דיא סוממע אויסצוצאהלען בעפאהל.

זאָ פערליעס דער רבי איינען מאָנאט שפעטער אלס דער מיניסטער דען קערקער, אבער מיט דער אנווייזונג, גלייך דיעזעס דאס לאנד צו פערלאססען, דאך ערסט ביננען 14 טאגען.

אן איינעם אבענד אין דער דעממערונג בראכטע איינע אבטהיילונג פאָליציסטען דען רבי אוים דעם געפענגניס אן דיא טהירע זיינעס הויזעס, היער ווארדע איהם דאס איהן בעטרעפפענדע אורטהייל איבערגעבען, אונד ער בעטראט פרייא זיינעס הויזעס שוועללע. קוים האטטע דיא פאָרטע געקנאַרט, אלס דרייא געשטאלטען דעם רבי ענטגעגענפלאָגען — עס וואַרען זיין ווייב, זיין טרייער שילער אונד — זיינע טאָכטער. קוים האטטע דער גרייז דיעזע לעטצטערע ערבליקט, אלס ער זיך האָך אויפריכטעטע, איהר ענטגעגענטראט, מיט דער איינען האנד דיא אנדערען אבוועהרענד, מיט דער לינקען דאס הויפט זיינער טאָכטער עמפאָררייכטענד. איינען לאנגען, באנג פאָרשענדען בליק טהאט דער בעגנאדיגטע פאטער אין דאס אנטליץ דער טאָכטער — אבער נור איין פריידיגעס ראָטה איבערפלאָג איהרע וואנגען, אונד זיא קאָנטע איהר אויגע שטאָלץ צום פאטער ערהעבען אונד זיינען בליקען בעגעגנען. זיא האטטען זיך פערשטאנדען, פאטער אונד טאָכטער אין איינעם איינציגען בליקע, אונד נון ברייטעטע דער גרייז זיינע ארמע אוים, אום זיינע קינדער אן זיינע ברוסט צו דריקען. ווארטע דעם ענטציקענס ווארדען געשטאממעלט, לויטע דעם דאנקעס צום העררן געזאגט, טהרענען ראָללטען איבער דיא וואנגען דער דרייא — איין פיערטער אבער שלוכצטע אונד וויינטע, אונד וואר דעם רבי צור זייטע פאסט אויף דיא קניע געזונקען, אונד האטטע דעססען קלייד געפאסט אונד היעלט עס מיט קראמפפהאפט געשלאָססענען הענדען, עס וואר דיא לאנגע געשטאלט דעם אלטען בחור. אלס אבער דיא ערסטען מאָמענטע דעם וויעדערזעהענס פאָריבער וואָרען, טראטען זיא זעממטליך אין דאס צימטער צו עבנער ערדע. דער רבי שייטט אין זיין שטודירצימטער, וואָ ער דאס ספר נאך אויפגעשלאגען פאנד, פאָן דעם ער אבבערופען וואָרדען. היער וואנדטע ער זיך נאך מזרח אונד זיינעם הערצען ענטראנג זיך דער פייערנסטע דאנקפסאלם צום עוויגען רעטטער איזראעלס, דער צו דעם אונהייל שפריכט: „ביז היעהער אונד ניכט ווייטער!״

(שלוס פאָלגט.)

הארי לכען פאר געהענס, ביא וועלכעס עס מאנליך וואורדע, דאס דיא געטרעטע ניזלאא ביינאהע צוויא מאנאטע הינדורך אין איינען קייזערשטיפאטעל פעראוואנדעלט וואורדע. — ער בעגאנדראנטע אויף האלצשוסטער אונד אזקף וועבער דיא טאדעס-שראפען.

פערשטייהנער שטעפען באקי ערבליקט דען אורשפרונג דער קראוואללע אין דעם וואבער אונד בעשטרעבט שליעסליך אס אינטערעססע האלצ-שוסטערס דען טהאטבעשטאנד דעס מארדעס. עבען זאן וואר אויך פערשטייהנער פראען קיש בעשטרעבט דיא אנקלאגע צו מילדערן.

דער געריכטסהאף צאג זיך זאראנע צור בע-ראהטונג צוריק אונד פעللטע אום 8 אוהר אבענדס נאך זעכסשטונדיגער בעראהטונג דאס אורטהייל, וועלכעס: נאכדעם דער טהאטבעשטאנד דער מאר-דעס אלס ניכט ערווייזען בעזייטיגט וואורדע, וויא פאלגט לוישטעס:

אזקף האלצשוסטער וואורדע וועגען דעס פער-ברעכענס דער אים אפהרלעססנקייט פעראבטען מארשטאלגעס. דעס דיעבשטאהלס אונד דער גע-וואלטטהעטיגקייט צו ווכס יאהרען צוכטהאוס: מא-טהאס קלושין וועגען דעס פערברעכענס דער גע-וואלטטהעטיגקייט אונד דעס דיעבשטאהלס צו 3 יאהרען צוכטהאוס; אזקף קארנער וועגען אויפרי-צונג צור געוואלטטהעטיגקייט אונד וועגען דיעב-שטאהלס צו דריי יאהרען קערקער; אזקף עדער וועגען בעוואלטטהעטיגטס אונד דיעבשטאהלס צו פערטהאלב יאהרען צוכטהאוס; אזקף וועבער וויג-נען בעוואלטטהעטיגקייט צו צוויא יאהרען קערקער; מאטהאס וועבער צו אכט מאנאטען קערקער; לאדענע וויינטער צו ווכס מאנאטען קערקער; קארל וואלבערס צו צוויא מאנאטען בעפענגנים אונד 50 גולדען בעלרשטראפע פעראורטהיילט; דיא אנדר-נען פונף אנגעקלאגטען וואורדען פרייגעשפראכען, דיא פערארטהיילטען מעלדעטען דיא אפפעللא-ציאן אן. אויך דער אפפענטליכע אנקלאגער אס אזקף לארטע, וויל אדס דיא אינשטאנזען דער פר-ברעכען צו בעלוירע אזקף, אונד אהנער שטרענגע-רע בעשטראפונג פערלאנגט.

פערשיעדענע נייאנקייטען.

* (נייער קראוואللע אין זאלא-לאוואָ). אם 7 ד׳ מ׳ כאם צום קרפמאן מאלא-מאן קאהן אין זאלא-לאוואָ אייגע דראטיגע בויערע-פיהע אונד מעלדעטע אההס, דאס אס אבענדע אוס דען אומליעגענדען דראהטען מעדהערע באנדען קאמפטע וועדרדען, אום מאן פארנע אנצופאנגען דיא פליהדערונגען. אין וועלכען זיא הוידך דאס מיליטער נעשטארקט וועגען דער. קאהן נאכדעם זאגליך צום ריכטער, דער דיא נעוואהרליכע נאכטוואכע פער-שטערקטע. אבער אויך דיא יודען בליעבען אللע וואך. וווכלליך קאם אס 12 אוהר נאכטס אין הויפע אם אנגעפעהר 30 מאנן בויערן אים בדאפאא אונד קעמפעפאא. טיס האקען אונד שיעסגעוועהרען בע-וואففנעט. פער דאס דיאשיעשע הויז. דיא וואכע פארדרעטע דיא לייטע אויף, רוהיג נאך הויזע צו נעהען. דיעזע אבער שטעللטען זיך דער נור אים 4 פאנזהרען בעשטעהענדען. וואכע דראהענד עגס. נעגען, יא, זיא שאפטען זאגאר אויף דיעזע בלבן; דיא פאנזהרען אבאסטן נין מאן אהרען וואففנען גע-בריוך, זיא נאבען פייער אונד צוויא מאן דען קרא-וואللאבטערן שטרעצשען פייער אבגעפאסט צו באדען, אירסערדעס וואורדען נאך דריי מאנן פערהאפטעט.

(פייער אין וואַרשוא). אין וואַרשוא איזט אייגע טערבעשלעג, וועלכע דאס מארגיגע-אנשטעמטס בעגאנגען וורדע. אונד דיא דיא לעקטע-ריגען אנלעגען אלס אין דען נעהיהסטען בעזאהרע אין אינטערזיכונג קאמען, ווייל זיא אין דער שולע פערזאמטלונגען פעللער נעהילטסנגען אב-דעטסען אס פ׳ד׳ם קאם נין דאס אין גאנ-סטס פייער דעריס. אונד דאס נאסע בעגיטיג וואורדע פאסט נאנין אין אשע נעللעגנס. מאן איזט שאן אין דעם בעגריזע נקאפאסען, ד׳ם ניכט-לטסטען דאס פייער נעלעגט האבען, דאסט דיא פאפיערע, דיא זיא אין דער שרע ריכטע האסטען פע-בראנגען, אונד דער פאלגטיא נכס אין דיא הערע שאפרט אין דער שאפרט איזט אייגע גראפ-סע אויס-בעגנגע.

* (עקספלאזיאן אין אינעם בערגווערק). אין דער שטיינקהלנע-ריכטע צו קאנסטעלר, אין ענגלאנד, דאס אייגע עקספלא-זיאן שטאטגעפונדען, וועלכע אייגע פרכבאר-ע צרשטאָרונג אנגעריכטעט האט. אם דען דאנס דורך דען אזיסלעטטען אריגטס שאן אין אייגע דופפטע בעגעגנטונגע נעוואָרען וורדען, ערקאנטע צום-ערעד דער צאהן דיעס דערין. דיעזע פרכבאר-ע בע-וואוסט, פערלאר זין נכס שעللד דיא קאסטע, מיט דער ער זיך אנסט אויס דיע נעפאהرليכ לאנג וועוקעטע. — שווינגער נאהס זיא אין אספאלטיריכ פיר פרי-פטען נעמענגען, שווינגער בלקטע ער אויף דיא דאקו-מענטע, וועللכע דינג שוהר בעוויזיגן — אדס דער פרעס וועדערלאגס אדס אספאלטיריכ, דינג פערהיילטונג צו פורהרן, זיך בי דעפפעדיגען. אין דיע שוהיע ער, אס דיע הייסלע נעפאהרליכע נכס אבלייגען קאנטע, עס אויהס נאך מעהר שאדען ווי-דע, וועللכע ער דיא בעקקאנגנטמאכע מעגעלס אונד דעס לאנגען דור אדס אינגיטיגע פרהיטע-ריג. דער פרעס בע-פאהל, אידן אין אין נעפאנגנס דער דאהנען קאמטע, דיעס נעגען דעם דיע רבי, דער בעגיטיגן. דער אבלייטע ער דיא פערבוטטיגונג קנגנען לערנען, דיא ער אדנע אפ-נערן אין אין פיעלע הערענגן נעשפרעכ, אדנע דיא לינ-דערונגע עפפעדיגונג צו האבען, דיע מיטגעשיק אונטע-רעגס צו פראגען אונד אויף דיא הילפע אינגס נערבעטען נאפטעס בוינען צו קאנגען.

זא וואנדע דיכס נעבענאינאנדער, נור דורך אינע קערקערוואנד נעטרענגס, דער רבי אונד דער מיטטעער אס נעפאנגנטסס אַ. עפפעטעס דיא, מין לעזער, אינגען בלק וועגען קאנגען אין בידע צעللען — דער עפפעטס דיא נע-יעהען, דער אינגען עהרלאיכען נייס, דער, אינגס פער-פאלגטען נעשלכטען אנגעראייז, דער קרעקנגנ אונד דעס האנגס, דעס קומטמרס אונד דער עטאוואנגנ אאן יונגער אויף נעוואהרנס. אאן לעזער דערר אונד אנדערע בע-דיא דורלע נאכס דעס קערקערס הינאבגעשיטגען אין דיא דורלע נאכס דעס קערקערס הינאבגעשיטגען וואר, מיט דער פרייהיטס, אום זיינען גלוהבען צו ליידען, אאסס מיט דעם דראהנגנ. פיר אירן עום פערשיעדע צו ווערדען, אאלל צוזפרוכס אויף זיינע אנשיכט, אאלל פערפוהיגנס אויף זיינען עלאנגנדען נאאס, אאלל דרשאס אאר דעס נאאסטפרעדיגנס, דאס אלדרע אירשן אונד צייטען עום יונגען ווייקע — דאס אייגען קרעסטענגן מאאן, דער אבער בעגרעבנס אויף דעס שווערצע, אין דען אייגענע פערה אאן דער הארט דעס גלקקס נעשיאיר-דעס, דער נעוואהנטען נעפטסס בעריכטס. שאאאס דער עהרע דיא שאנדע, שאאאס דעס נאאגעס דיא דונקקלהייט בעגרעבנ אאן, אאאס עסטען אין לעטעדע דער אונד אנדערע דיא אנדערע דיך אין דער אבגעטען אונד דאאן נעגעצנדען זיך אין אייגען אאנגעגנדען אונד אייגען אאנגעגנדען דורך אין. שלאנגנדעס וועט ע ר׳, דאס אוס: זיינן זיך אוס דער עדרע אוס בעגרעגעגרקע נעוויססע ליסטאטטען דערעס דרעגנ. דיא, דיא גרוב אנפאللען אונד דאאן עגנצנדען זא וויא דאס נאא. וועלכעס צור בעלי מטונג גע-בראכס (ווידר), עגנטטעטס אין פערבכנאדער שלאא וויא אין דאגנער, אונד אין בלטטין, דער דיא מענטען אונד מהרדע מאדטעס.

* (עקספלאזיאן לאן). אין דער נראאטן מאדרקטשטאדט לאן, אין פראאנק-ריך, אוס דיעזע מאנע אינע באמבע נעפראאמטס, דיא אין דאס מהאר אינעס פרעטטענגן דיוזעס נע-לעגס אונד אדדען אוס. וועלכע צוואר אנגעגנדען אנגעריבטעס. אבער דאך דאס נאנצע שאדדעפטער-טעל אין אנגסט אונד שרעקגן נעזטעצטס האס.

* (מיט ווערהאוזען הויז — אוטס אוס). וועגן ווערהאוזען מיט זיינעס פיגנעפטלעגנגע אונד דען בעקאנגנטגן אאסטוגנ-גען אוך דיא פיעל נעלד פערדיעגנס האס. דאס ער אין דריטאאך פערשטאקטער הויזטר העמטס זיין קאנגנגן, זא האס ער דאך נעגעגעגרעגס אינגען גרינדליכען דרת: דענן. ווא נעוואנגנ-נען, זא ערראנגנען. ער האס אאר-געס יאהר אין דען אין דער אגנער פעסטנס אוך האמגן נעגעטטס: דא ער אבער דיא ראטנגנאהטונג צייגס אוך דער דרך דיא דעטאגנן פארגעגנגנ, דאס עס אינגע אפרטל בע רעו אוגעגאס אוס. נעגנגן בעל-בע מיליטער אבגעגטטס וועדרדען מוסטס, אונד וויא בריא אס בלוס נעטטאגנגס אוס. אינע דעפעטע מאס פ׳ס׳ם לוישעס: אינע סערבישע זאל-דאטענבאבטילונג שטעס בייא באנגא מיט רע-בעللען ווטאטטס. אאבייא מאן דען דעטעגערען 6 נעפאللען זינד. ווערדער דיא אנדערען דן ער-נעגטען האבען, אאדרען פיעלע פערהאפטען זינד פער-האפטעס. אונטער דעזגען אין קיפאטאן, אין זעטצער אריבטיטענגרן 112 בערגלייטען דינד 62 נעטאדטעס וואדרדען; דיא אנדערען דינד מעהר אדער וועניגער שווער פערוואונדעט. דיא עקספלאזיאן אויס עגנס. שאנדען דורך אין. שלאנגנדעס וועט-טע ר׳, דאס אוס: זיינן זיך אוס דער עדרע אוס בערגגוערקע נעוויססע ליסטאטטען דערעס דרעגנ. גען, דיא גרוב אנפאللען אונד דאאן עגנצנדען זא וויא דאס נאא. וועלכעס צור בעלי מטונג גע-בראכס (ווידר), עגנטטעטס אין פערבכנאדער שלאא וויא אין דאגנער, אונד אין בלטטין, דער דיא מענטען אונד מהרדע מאדטעס.

* (עקספלאזיאן הויז). אין דער נראאטן מאדרקטשטאדט לאן, אין פראאנק-ריך, אוס דיעזע מאנע אינע באמבע נעפראאמטס, דיא אין דאס מהאר אינעס פרעטטענגן דיוזעס נע-לעגס אונד אדדען אוס. וועלכע צוואר אנגעגנדען דיוזעס נע-אנגעריבטעס. אבער דאך דאס נאנצע שאדדעפטער-טעל אין אנגסט אונד שרעקגן נעזטעצטס האס.

* (מיט ווערהאוזען הויז — אוטס אוס). וועגן ווערהאוזען מיט זיינעס פיגנעפטלעגנגע אונד דען בעקאנגנטגן אאסטוגנ-גען אוך דיא פיעל נעלד פערדיעגנס האס. דאס ער אין דריטאאך פערשטאקטער הויזטר העמטס זיין קאנגנגן, זא האס ער דאך נעגעגעגרעגס אינגען גרינדליכען דרת: דענן. ווא נעוואנגנ-נען, זא ערראנגנען. ער האס אאר-געס יאהר אין דען אין דער אגנער פעסטנס אוך האמגן נעגעטטס: דא ער אבער דיא ראטנגנאהטונג צייגס אוך דער דרך דיא דעטאגנן פארגעגנגנ, דאס עס אינגע אפרטל בע רעו אוגעגאס אוס. נעגנגן בעל-בע מיליטער אבגעגטטס וועדרדען מוסטס, אונד וויא בריא אס בלוס נעטטאגנגס אוס. אינע דעפעטע מאס פ׳ס׳ם לוישעס: אינע סערבישע זאל-דאטענבאבטילונג שטעס בייא באנגא מיט רע-בעللען ווטאטטס. אאבייא מאן דען דעטעגערען 6 נעפאللען זינד. ווערדער דיא אנדערען דן ער-נעגטען האבען, אאדרען פיעלע פערהאפטען זינד פער-האפטעס. אונטער דעזגען אין קיפאטאן, אין זעטצער

פאللיעטאן.

רבי יום טוב האللער.

(24-ס׳ אפ׳ זיטצונג)

דער נעזאנגטע פערלייטונג בעפערדיגט דאס שלאס, דענן ער האטטע זא פיעלע בעזייטיג פיר דיא אנגרלונגס-וויייז דעס מיטטעערס, דאס ער אין דעם אויסגאנגע נכס צוויי-פעللטע.

דיא אונטערזוכונג רעכטפערטיגטע דיעזעס פערפרען, דענן דיא פערשאפפטע דעס מיטטעערס דיא אנזוידרפלע-מאסטע בעזייטיג, דאס דיעזע נכס דיא אינצינגן שטראפ-מאנין מאהטען זיינעס נעטטאלונגס נעזוטיגן.

10.

דער איסאנג.

דער רבי זאט אם שטיבלאגער זיינעס עהעמאל-גען פריינדעס מענדעל.

דיא וואר ער אים דעם קערקער דער ראטהן קאם-מער אין דיא פאדטענקאמטער דעסטן נעקאפטען, דער אירן אין דאס נעטטאנגנס נעבראכט?

לאס עס דיר ערצעהלען, מיין לייבער.

אלס דער מיטטע דיא אנזוידרפלענגאריגן בעזייטיג פאן דער אינטערייס אונד בעשטעللטקייט זיינעס מיטטעערס ערזאהלטן, דא זאט ער אין, דאס ער פ׳אטקריך נעזונטמ-אנגנ. דען יודען ווייאאטן, דעס פערשטיר מאראשטן שול-דיג דיא. ער בעאפאהל, דען מיטטעער מאר זיין אנלייגן צו בריגגנן, דענן ער, דער שטף פערלעטצטס, וואللטעס אויך אינע בעזייטיגונג האבען פאר דאס קרענקגנדע בע-וואוסטזיין, זא לאנגע דער שטיראבלל אינעס דיעזע-שלטיגען מאנגעס נעזוטיגן צו זיין. דער מיטטעער, דער

פערשיעדענע נייאנקייטען.